Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 20 december 2017*

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Civilrättsligt samarbete – Domstols behörighet och erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område – Lugano II-konventionen – Litispendens – Begreppet domstol – Medlingsmyndighet i schweizisk rätt, med ansvar för medlingsförfaranden som äger rum innan ett mål prövas i sak”

I mål C-467/16,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Amtsgericht Stuttgart (Stuttgarts distriktsdomstol, Tyskland) genom beslut av den 8 augusti 2016, som inkom till domstolen den 22 augusti 2016, i målet

Brigitte Schlömp

mot

Landratsamt Schwäbisch Hall

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič samt domarna A. Rosas, C. Toader (referent), A. Prechal, och E. Jarašiūnas,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 5 juli 2017,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Brigitte Schlömp, genom D. Adam, Rechtsanwalt,

– Landratsamt Schwäbisch Hall, genom D. Vollmer, Rechtsanwalt,

– Schweiz regering, genom M. Schöll och R. Rodriguez, båda i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin och M. Heller, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

och efter att den 18 oktober 2017 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 27 och 30 i konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknad den 30 oktober 2007 och godkänd på gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2009/430/EG av den 27 november 2008 (EUT L 147, 2009, s. 1) (nedan kallad Lugano II-konventionen).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Brigitte Schlömp och Landratsamt Schwäbisch Hall (administrativ myndighet i distriktet Schwäbisch Hall, Tyskland, nedan kallad Landratsamt) angående en ansökan från Brigitte Schlömp om negativ fastställelse av underhållsskyldighet (nedan kallad begäran om negativ fastställelse).

Tillämpliga bestämmelser

Lugano II-konventionen

3 Avdelning II i Lugano II-konventionen har rubriken ”Domstols behörighet” och innehåller ett avsnitt 2 med rubriken ”Särskilda behörighetsregler”. Artikel 5.2 däri stadgar följande:

”Talan mot den som har hemvist i en konventionsstat kan väckas i en annan konventionsstat i följande fall:

…

2. Om talan avser underhållsskyldighet,
   a) vid domstolen i den ort där den underhållsberättigade har sin hemvist eller vanliga vistelseort, …”

4 Avsnitt 9, med rubriken ”Litispendens och mål som har samband med varandra”, i konventionens avdelning II, innefattar artiklarna 27–30. Artikel 27 har följande lydelse:

”1. Om talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande samma sak och målen gäller samma parter, skall varje domstol utom den vid vilken talan först väckts självmant låta handläggningen av målet vila till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig.

2. När det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig, skall övriga domstolar självmant avvisa talan till förmån för den domstolen.”

5 I artikel 30 i konventionen föreskrivs följande:

”I detta avsnitt skall talan anses ha väckts vid en domstol

1. när stämningsansökan eller motsvarande handling har ingivits till domstolen, förutsatt att käranden sedan inte har underlåtit att vidta de mått och steg som denne var skyldig att vidta för att få delgivningen av svaranden verkställd, eller

2. om delgivning av handlingen skall äga rum innan handlingen ges in till domstolen, när den tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivningen, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som krävs av honom för att få handlingen ingiven till domstolen.”

6 Avdelning V i konventionen, med ”Allmänna bestämmelser”, innehåller bland annat artikel 62, som föreskriver följande:

”I denna konvention avses med uttrycket ’domstol’ varje myndighet som av en konventionsstat utsetts som behörig i frågor som omfattas av konventionens tillämpningsområde.”

7 Avdelning VII i konventionen har rubriken ”Förhållandet till rådets förordning (EG) nr 44/2001 och andra rättsakter”. Däri ingår artikel 64, som har följande lydelse:

”1. Denna konvention skall inte påverka Europeiska gemenskapens medlemsstaters tillämpning av rådets förordning (EG) nr 44/2001 [av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1)] eller eventuella ändringar av denna, av konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknad i Bryssel den 27 september 1968, och av protokollet om EG-domstolens tolkning av den konventionen, undertecknat i Luxemburg den 3 juni 1971, i deras ändrade lydelse enligt konventionerna om anslutning till konventionen och protokollet för stater som anslutit sig till Europeiska gemenskaperna, samt av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknat i Bryssel den 19 oktober 2005.

2. Denna konvention skall dock under alla förhållanden tillämpas

a) i frågor om domstols behörighet, om svaranden har hemvist i en stat där denna konvention, men ingen av de rättsakter som avses i punkt 1 i denna artikel är tillämplig, eller om det av artiklarna 22 eller 23 i denna konvention följer att domstolarna i en sådan stat skall vara behöriga,

b) i frågor om litispendens och mål som har samband med varandra i enlighet med bestämmelserna i artikel 27 och 28, om talan väcks i en stat där denna konvention, men ingen av de rättsakter som avses i punkt 1 i denna artikel är tillämplig, eller i en stat där både denna konvention och en av de rättsakter som avses i punkt 1 i denna artikel är tillämpliga,

…”

Unionslagstiftning

Förordning nr 44/2001

8 Avsnitt 9, med rubriken ”Litispendens och mål som har samband med varandra”, i kapitel II i förordning nr 44/2001 innefattar artiklarna 27–30 i förordningen. Artikel 27 har följande lydelse:

”1. Om talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande samma sak och målen gäller samma parter, skall varje domstol utom den vid vilken talan först väckts självmant låta handläggningen av målet vila till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig.

2. När det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig, skall övriga domstolar självmant avvisa talan till förmån för den domstolen.”

9 I artikel 30 i samma förordning föreskrivs följande:

”I detta avsnitt skall talan anses ha väckts vid en domstol

1) när stämningsansökan eller motsvarande handling har ingivits till domstolen, förutsatt att käranden sedan inte har underlåtit att vidta de mått och steg som denne var skyldig att vidta för att få delgivningen av svaranden verkställd, eller

2) om delgivning av handlingen skall äga rum innan handlingen ges in till domstolen, när den tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivningen, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som krävs av honom för att få handlingen ingiven till domstolen.”

Förordning (EU) nr 1215/2012

10 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1), varigenom förordning nr 44/2001 upphävdes, är med undantag för vissa bestämmelser tillämplig från den 10 januari 2015.

11 Artikel 29.1, 29.2 och 32 i förordning 1215/2015 återger i sak innehållet i artikel 27 och 30 i förordning nr 44/2001.

Förordning (EG) nr 4/2009

12 Artikel 3 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (EUT L 7, 2009, s. 1) har följande lydelse:

”I frågor som gäller underhållsskyldighet i medlemsstaterna ska behörigheten ligga hos

a) domstolen i den ort där svaranden har hemvist, eller

b) domstolen i den ort där den underhållsberättigade har hemvist, eller

…”.

13 Artikel 68.1 i förordningen har följande lydelse:

”Om inte annat följer av artikel 75.2 ska denna förordning ändra förordning (EG) nr 44/2001 genom att ersätta bestämmelserna om underhållsskyldighet i den förordningen.”

Schweizisk rätt

Civilprocesslagen

14 Zivilprozessordnung (civilprocesslagen) föreskriver följande i artikel 62, ”Litispendensens inträde”, som ingår i avsnitt 4, ”Litispendens och återkallande av talan”, i del 1 i lagen:

”Ett ärende ska anses anhängiggjort när en medlingsansökan, en stämningsansökan eller en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad ges in.

…”

15 Medlingsförfarandet regleras i artiklarna 197–212 i avsnitt 1 i del 2 i civilprocesslagen. I artikel 197 i civilprocesslagen, under rubriken ”Principer”, föreskrivs följande:

”Innan ett förfarande för prövning i sak inleds ska försök till förlikning göras inför en medlingsmyndighet.”

16 Artikel 198 i civilprocesslagen räknar upp de undantagsfall då medlingsförfarandet inte ska användas.

17 Kapitel 2, med rubriken ”Medlingsförfarande”, i avsnitt 1 i del 2 i civilprocesslagen, består av artiklarna 202–207. Artikel 202 i civilprocesslagen, med rubriken ”Inledning”, stadgar följande:

”1 Förfarandet inleds genom en ansökan om medling. …

2 Ansökan om medling ska ange motparten och yrkandena och beskriva tvisteföremålet.

3 Medlingsmyndigheten ska utan dröjsmål delge motparten ansökan och samtidigt kalla parterna till sammanträde.

…”

18 Kapitel 3, med rubriken ”Medling och tillstånd att väcka talan”, som ingår i avsnitt 1 i del 2 i civilprocesslagen, omfattar artiklarna 208 och 209. I artikel 208 i civilprocesslagen, med rubriken ”Överenskommelse”, stadgas följande:

”1 Om parterna når en överenskommelse, ska myndigheten i protokollet anteckna förlikning, godtagande eller ovillkorlig återkallelse av yrkandena, som parterna sedan får underteckna. Vardera parten ska erhålla en kopia av protokollet.

2 Förlikningen, godtagandet eller den ovillkorliga återkallelsen av yrkandena har verkan av ett lagakraftvunnet beslut.”

19 Enligt artikel 209 i civilprocesslagen, med rubriken ”Tillstånd att väcka talan”, gäller följande:

”1 Om någon överenskommelse inte kan nås för medlingsmyndigheten detta till protokollet och utfärdar tillstånd att väcka talan

…

b. för käranden …

…

3 Käranden har rätt att väcka talan vid domstol inom tre månader från den tidpunkt då tillståndet att väcka talan utfärdas.

…”

20 Kapitel 4, som ingår i avsnitt 1 i del 2 i civilprocesslagen, har rubriken ”Domsförslag och avgörande” och består av artiklarna 210–212. Artikel 210 i civilprocesslagen, som har rubriken ”Domsförslag”, stadgar följande:

”1 Medlingsmyndigheten kan underställa parterna ett domsförslag:

…

c. i andra ekonomiska tvister som inte rör ett belopp på mer än 5 000 [schweizerfranc (CHF) (ungefär 4 350 euro)].

…”

21 Artikel 211 i civilprocesslagen, med rubriken ”Verkan”, anger följande:

”1 Domsförslaget anses ha godtagits och får verkan av ett lagakraftvunnet avgörande när parterna inte invänt mot detta inom 20 dagar från den dag parterna underrättades om det skriftligen. En sådan invändning behöver inte vara motiverad.

2 När medlingsmyndigheten har tagit emot invändningen, ska den meddela tillstånd att väcka talan:

…”

22 Artikel 212 i civilprocesslagen, med rubriken ”Avgörande”, stadgar att ”[m]edlingsmyndigheten får avgöra ekonomiska tvister i sak om tvisten inte rör mer än 2 000 [CHF (ungefär 1 740 euro)]” och att ”[f]örfarandet är muntligt”.

Den federala lagen om internationell privaträtt

23 Den federala lagen om internationell privaträtt, i dess tillämpliga lydelse i det nationella målet, föreskriver följande i artikel 9, under rubriken ”Litispendens”, som ingår i avsnitt 2, med rubriken ”Behörighet”:

”1 När en talan avseende samma sak redan är anhängig mellan samma parter vid en utländsk domstol, ska den schweiziska domstolen vilandeförklara målet om den utländska domstolen inom rimlig tid kan väntas meddela ett avgörande som kan erkännas i Schweiz.

2 Den dag som är avgörande för när en talan ska anses väckt vid en domstol i Schweiz är den dag då den första nödvändiga åtgärden för att väcka talan vidtas. Det räcker att ett medlingsförfarande inletts.

3 Den schweiziska domstolen ska avvisa talan så snart ett utländskt avgörande som kan erkännas i Schweiz läggs fram för domstolen.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

24 Brigitte Schlömp, med hemvist i Schweiz, är dotter till H.S., som, då hon är i behov av omvårdnad, är placerad på ett vårdhem i Tyskland och får kompletterande sociala förmåner som betalas ut av Landratsamt.

25 Enligt tysk rätt ska förmåner som beviljats av offentliga medel betalas ut av det organ som ansvarar för socialt bistånd, som kan begära återbetalning av förmånerna genom regresskrav mot förmånstagarens barn, om dessa har tillräcklig betalningsförmåga.

26 Den 16 oktober 2015 gav Landratsamt in en ansökan om medling gentemot Birgitte Schlömp till Friedensrichteramt des Kreises Reiat, Kanton Schaffhausen (fredsdomaren i distriktet Reiat i kantonen Schaffhausen, Schweiz), i egenskap av behörig medlingsmyndighet, och begärde att Birgitte Schlömp skulle betala minst 5 000 euro, ett belopp som dock skulle kunna komma att justeras när Birgitte Schlömp inkommit med begärda uppgifter.

27 Efter att medlingsförsöket misslyckats, utfärdade Friedensrichteramt des Kreises Reiat (fredsdomaren i distriktet Reiat) den 25 januari 2016 ett tillstånd att väcka talan, vilket delgavs Landratsamt den 26 januari 2016.

28 Den 11 maj 2016 väckte Landamtsrat talan mot Brigitte Schlömp vid Kantonsgericht Schaffhausen (Schaffhausens kantondomstol, Schweiz) och yrkade betalning av ovan i punkt 26 nämnda minimibelopp, avseende underhållsskyldighet, med förbehåll för att beloppet kunde komma att höjas med hänsyn till eventuella kompletterande upplysningar om Brigittes Schlömps betalningsförmåga.

29 Efter det att medlingsförfarandet hade inletts men innan talan väcktes vid Kantonsgericht Schaffhausen (Schaffhausens kantonsdomstol) väckte Brigitte Schlömp med stöd av artikel 3 a och b i förordning nr 4/2009 en negativ fastställelsetalan vid Amtsgericht (Familiengericht) Schwäbisch Hall (Schwäbisch Halls distriktsdomstol, avdelningen för familjemål) genom ansökan av den 19 februari 2016, som inkom till den domstolen den 22 februari 2016.

30 Genom beslut av den 7 mars 2016 förklarade sig den domstolen sakna territoriell behörighet att pröva målet och hänvisade målet till den hänskjutande domstolen, Amtsgericht Stuttgart (Stuttgarts distriktsdomstol), där målet anhängiggjordes den 21 mars 2016.

31 Efter det att Landratsamt den 26 april 2016 delgetts begäran om negativ fastställelse gjorde myndigheten den 17 maj 2016 en invändning om litispendens med motiveringen att ett förfarande pågick i Schweiz, varför den hänskjutande domstolen borde vilandeförklara målet enligt artikel 27.1 i Lugano II-konventionen. Brigitte Schlömp yrkade att den invändningen skulle avslås, eftersom medlingsmyndigheten inte var en ”domstol” och artikel 27.1 i Lugano II-konventionen därför inte var tillämplig.

32 Den hänskjutande domstolen bedömer, utifrån EU-domstolens praxis, särskilt dom av den 8 december 1987, Gubisch Maschinenfabrik (144/86, EU:C:1987:528), och dom av den 6 december 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400), att den talan om betalning, jämte en begäran om upplysningar, som Landamtsrat väckt i Schweiz och den negativa fastställelsetalan som väckts i Tyskland båda rör frågan huruvida Brigitte Schlömp har en underhållsskyldighet till följd av subrogation.

33 Den hänskjutande domstolen konstaterar att det framgår av civilprocesslagen, särskilt artikel 62.1 jämförd med artikel 202.1, att enligt schweizisk rätt måste ett rättsligt förfarande inledas genom en ansökan om medling, med vissa undantag som inte är relevanta i detta fall. Den domstolen anser därför att medlingsförfarandet och det senare domstolsförfarandet utgör en enda, sammanhängande processuell enhet.

34 Den hänskjutande domstolen frågar sig emellertid om medlingsmyndigheten, dit ansökan om medling gavs in, kan kvalificeras som en ”domstol” i den mening som avses i artiklarna 27 och 30 i Lugano II-konventionen.

35 Mot denna bakgrund beslutade Amtsgericht Stuttgart (Stuttgarts distriktsdomstol) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Omfattas även en medlingsmyndighet enligt schweizisk rätt av begreppet ’domstol’ i artiklarna 27 och 30 i [Lugano II-konventionen]?”

Prövning av tolkningsfrågan

36 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artiklarna 27 och 30 i Lugano II-konventionen ska tolkas på så sätt att, vid litispendens, den dag då ett obligatoriskt medlingsförfarande vid en medlingsmyndighet inleddes är den dag då talan anses ha väckts vid en ”domstol”.

Lugano II-konventionens tillämplighet

37 Lugano II-konventionen trädde i kraft mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet den 1 januari 2011 (EUT L 138, 2011, s. 1). Enligt artikel 5.2 i Lugano II-konventionen omfattas mål om underhållsskyldighet i princip av konventionens tillämpningsområde.

38 Domstolen ska inledningsvis pröva om, mot bakgrund av artikel 64 i Lugano II-konventionen, som reglerar förhållandet mellan den konventionen och förordning nr 44/2001, konventionen kan tillämpas på omständigheterna i förevarande fall.

39 Enligt artikel 64.1 i Lugano II-konventionen ska konventionen inte påverka medlemsstaternas tillämpning av förordning nr 44/2001 eller eventuella ändringar av denna. Som framgår av artikel 64.2 b i konventionen ska konventionen dock under alla förhållanden tillämpas i frågor om litispendens om talan väcks i en stat där konventionen, men däremot ingen av de rättsakter som avses i artikel 64.1, är tillämplig – såsom Schweiz – eller i en stat där både konventionen och en av de rättsakter som avses i artikel 64.1 är tillämpliga – såsom Tyskland.

40 Förordning nr 44/2001 upphävdes genom förordning nr 1215/2012. Sistnämnda rättsakt är, med undantag för vissa bestämmelser, tillämplig från den 10 januari 2015.

41 Som framgår av artikel 68.1 i förordning nr 4/2009 ska den förordningen ändra förordning nr 44/2001 genom att ersätta bestämmelserna om underhållsskyldighet där. Med förbehåll för övergångsbestämmelserna i förordning nr 4/2009 bör medlemsstaterna, när det gäller underhållsskyldighet, tillämpa bestämmelserna i den förordningen om domstols behörighet, verkställbarhet och verkställighet av domar och om rättshjälp i stället för bestämmelserna i förordning (EG) nr 44/2001. Bland bestämmelserna om behörighet i förordning nr 4/2009 ingår artikel 3 a.

42 Eftersom artikel 64.1 i Lugano II-konventionen hänvisar till varje ändring av förordning nr 44/2001, ska den hänvisningen förstås så, att den inkluderar förordningarna 4/2009 och 1215/2012.

43 Enligt artikel 64.2 i Lugano II-konventionen är den konventionen följaktligen tillämplig i förevarande fall.

Prövning i sak

44 Som framgår av artikel 27.1 i Lugano II-konventionen föreligger litispendens så snart ansökningar rörande samma sak och samma parter har getts in vid domstolar i olika stater.

45 Enligt artikel 30 i Lugano II-konventionen ska talan anses ha väckts vid en domstol, avseende tillämpningen av avsnitt 9 avdelning II i konventionen, antingen när stämningsansökan eller motsvarande handling har getts in till domstolen, förutsatt att käranden därefter inte har underlåtit att vidta de mått och steg som han var skyldig att vidta för att få delgivningen av svaranden verkställd, eller, om delgivning av handlingen ska ske innan handlingen ges in till domstolen, när den tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivningen, förutsatt att käranden sedan inte har underlåtit att vidta de mått och steg som han var skyldig att vidta för att få handlingen ingiven till domstolen.

46 Dessa bestämmelser i Lugano II-konventionen har formulerats på nästan exakt samma sätt som motsvarande artiklar i förordningarna nr 44/2001 och 1215/2012.

47 Som också generaladvokaten påpekat i punkt 27 i sitt förslag till avgörande, framgår syftet med en enhetlig tolkning av likvärdiga bestämmelser i Lugano II-konventionen och förordning nr 44/2001, och eventuella ändringar av denna förordning, bland annat av sista skälet samt artikel 1 i protokoll nr 2 om en enhetlig tillämpning av denna konvention och om den ständiga kommittén (EUT L 339, 2007, s. 27), enligt vilka varje domstol som tillämpar och tolkar den konventionen ska se till att likvärdiga bestämmelser i de rättsakterna tolkas likformigt.

48 Domstolen har också hänvisat till att syftet med och lydelsen av bestämmelser i förordning nr 44/2001 och Lugano II-konventionen är identiska, vilket säkerställer enhetligheten mellan de två rättsinstrumenten (se, för ett liknande resonemang, yttrande 1/03 (Ny Luganokonvention) av den 7 februari 2006, EU:C:2006:81, punkterna 152 och 153).

49 Vad gäller parallelliteten mellan mekanismerna för att lösa situationer med litispendens i Lugano II-konventionen respektive i förordningarna nr 44/2001 och 1215/2012 och sett till syftet med en enhetlig tolkning, som nämns i punkt 47 ovan, ska det noteras att artikel 27 i Lugano II-konventionen är objektiv och automatisk och bygger på i vilken kronologisk ordning talan har väckts vid de berörda domstolarna (se, analogt, dom av den 4 maj 2017, HanseYachts, C-29/16, EU:C:2017:343, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

50 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 41 i sitt förslag till avgörande, bestämmer artikel 30 i Lugano II-konventionen på ett enhetligt och autonomt sätt tidpunkten då en talan först ska anses väckt vid en domstol, vad gäller tillämpningen av avsnitt 9 i avdelning II i konventionen, särskilt artikel 27, för att minska risken för parallella förfaranden i olika konventionsstater.

51 Vad slutligen gäller villkoren i artikel 27.1 i Lugano II-konventionen, att de mål som väckts vid domstolar i olika stater ska gälla samma parter och samma sak, framgår det av EU-domstolens praxis om tolkningen av artikel 27 i förordning nr 44/2001 i Lugano II-konventionen att en talan med yrkande om att svaranden ska hållas ansvarig för en skada rör samma sak som en negativ fastställelsetalan väckt av denna svarande med yrkande om att denne ska anses icke ansvarig för skadan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 december 2013, NIPPONKOA Insurance, C-452/12, EU:C:2013:858, punkt 42 och där angiven rättspraxis).

52 I förevarande fall föreligger, som den hänskjutande domstolen har konstaterat, en situation med litispendens mellan målet där och målet vid Kantonsgericht Schaffhausen (Schaffhausens kantonsdomstol), eftersom de två målen båda rör frågan huruvida Brigitte Schlömp har en underhållsskyldighet till följd av subrogation.

53 Det framgår av civilprocesslagen att i schweizisk rätt anses ett ärende anhängiggjort när en medlingsansökan, en stämningsansökan eller en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad ges in. Medlingsförfarandet är föreskrivet i lag, kontradiktoriskt och i princip obligatoriskt. Utan medlingsförfarande kommer en talan som väcks vid domstol att avvisas. Medlingsförfarande kan leda antingen till en bindande dom, för tvister som gäller ett belopp på högst 2 000 CHF (ungefär 1 740 euro), till ett förslag till dom som kan vinna laga kraft om det inte bestrids, för tvister som gäller högst 5 000 CHF (ungefär 4 350 euro), eller till en stadfäst förlikning eller ett tillstånd att väcka talan. I det sistnämnda fallet har käranden rätt att väcka talan vid domstol inom tre månader från den tidpunkt då tillståndet att väcka talan utfärdades. Artikel 9 i den federala lagen om internationell privaträtt föreskriver för sin del att vid litispendens är den dag som är avgörande för när en talan har väckts i Schweiz den dag då den första nödvändiga åtgärden för att väcka talan vidtogs, och att det härvidlag räcker att ett medlingsförfarande inletts.

54 Det kan tilläggas, vilket den schweiziska regeringen påpekat vid förhandlingen, att medlingsmyndigheten dels omfattas av civilprocesslagens jävsregler för fredsdomare, vilka utgör ledamöterna i dessa myndigheter, dels utövar sitt uppdrag helt oberoende.

55 Det framgår av dessa bestämmelser att medlingsmyndigheterna, när de utövar sina uppgifter enligt civilprocesslagen, kan kvalificeras som en ”domstol” i den mening som avses i artikel 62 i Lugano II-konventionen.

56 Enligt lydelsen av nämnda artikel 62 avses nämligen med uttrycket ”domstol” varje myndighet som av en konventionsstat utsetts som behörig i frågor som omfattas av konventionens tillämpningsområde.

57 Som Fausto Pocar betonat i sin av rådet godkända förklarande rapport till konventionen (EUT C 319, 2009, s. 1), återspeglar formuleringen av artikel 62 i konventionen ett funktionellt angreppssätt där en myndighet kvalificeras som domstol utifrån sina uppgifter snarare än utifrån dess formella klassificering enligt nationell rätt.

58 Av vad som anförts följer att den hänskjutna frågan ska besvaras på följande sätt. Artiklarna 27 och 30 i Lugano II-konventionen ska tolkas så, att vid litispendens är den dag då ett obligatoriskt medlingsförfarande vid en medlingsmyndighet enligt schweizisk rätt inleddes den dag då talan anses ha väckts vid en ”domstol”.

Rättegångskostnader

59 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Artiklarna 27 och 30 i konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknad den 30 oktober 2007 och godkänd på gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2009/430/EG av den 27 november 2008 ska tolkas så, att vid litispendens är den dag då ett obligatoriskt medlingsförfarande inleddes vid en medlingsmyndighet enligt schweizisk rätt den dag då talan anses ha väckts vid en ”domstol”.

Underskrifter